

107. Tiistaina 24 päivänä syyskuuta 1996

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Kolmas käsittely

1) Hallituksen esitys Kanadan kanssa sosiaaliturvasopimuksen muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan ja Québecin kanssa tehdyn sosiaaliturvasopimusjärjestelyn muutoksen eräiden määräysten hyväksymisestä 3255

Hallituksen esitys 98/1996 vp
Sosiaali- ja terveystoimikunnan mietintö 15/1996 vp

2) Hallituksen esitys laiksi terveyden-
suojelulain muuttamisesta 3256

Hallituksen esitys 95/1996 vp
Sosiaali- ja terveystoimikunnan mietintö 16/1996 vp

3) Hallituksen esitys laiksi vesilain
muuttamisesta „

Hallituksen esitys 54/1996 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 4/1996 vp

Toinen käsittely

4) Hallituksen esitys laiksi rikoslain 45
luvun 1 §:n muuttamisesta „

Hallituksen esitys 100/1996 vp
Lakivaliokunnan mietintö 9/1996 vp

5) Hallituksen esitys laiksi Kera Oy
-nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 2 §:n
muuttamisesta 3256

Hallituksen esitys 94/1996 vp
Talousvaliokunnan mietintö 14/1996 vp

Lähetekeskustelu

6) Hallituksen esitys laiksi laintarkas-
tuskunnasta annetun lain ja asetuksen ku-
moamisesta 3265

Hallituksen esitys 119/1996 vp

7) Hallituksen esitys laiksi yleisestä oi-
keusaputoiminnasta annetun lain muutta-
misesta „

Hallituksen esitys 120/1996 vp

8) Hallituksen esitys varainsiirtoihin
kohdistuvan leimaverotuksen uudistamis-
ta koskevaksi lainsäädännöksi 3266

Hallituksen esitys 121/1996 vp

9) Hallituksen esitys valtioneuvoston
lainanottovaltuuksista vuonna 1997 3268

Hallituksen esitys 122/1996 vp

10) Hallituksen esitys laiksi Suomen
kreikkalaiskatolisen kirkkokunnan seura-
kunnille suoritettavasta verohyvityksestä
annetun lain kumoamisesta „

Hallituksen esitys 123/1996 vp

11) Hallituksen esitys laiksi kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta 3268

Hallituksen esitys 124/1996 vp

12) Hallituksen esitys laiksi taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ”

Hallituksen esitys 125/1996 vp

13) Hallituksen esitys laiksi eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ”

Hallituksen esitys 126/1996 vp

14) Hallituksen esitys laiksi kirjastolain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta .. ”

Hallituksen esitys 127/1996 vp

15) Hallituksen esitys laeiksi peruskoululain, lukiolain, aikuislukiolain 21 ja 24 §:n, ammatillisista oppilaitoksista annetun lain 24 §:n sekä ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain 20 §:n muuttamisesta ”

Hallituksen esitys 128/1996 vp

16) Hallituksen esitys laiksi työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain muuttamisesta ”

Hallituksen esitys 129/1996 vp

17) Lakialoite laiksi tuloverolain muuttamisesta 3269

Lakialoite 42/1996 vp (Aapo Saari /kesk ym.)

18) Lakialoite vuoden 1997 veroasteikolaiksi 3271

Lakialoite 43/1996 vp (Esko-Juhani Tennilä /va-r ym.)

19) Lakialoite laiksi tuloverolain 143 §:n muuttamisesta 3272

Lakialoite 44/1996 vp (Mikko Kuoppa /va-r ym.)

20) Lakialoite laiksi sairausvakuutusmaksusta vuonna 1997 ”

Lakialoite 46/1996 vp (Veijo Puhjo /va-r ym.)

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Aaltonen, Ala-Harja, Andersson J., Bryggare, Dromberg, Elo, Enestam, Halonen, Isohookana-Asunmaa, Jansson, Kalliomäki, Karhunen, Karjalainen, Kiviniemi, Korhonen R., Korkea-aoja, Kortenieniemi, Koski M., Krohn, Laakso, Lindén, Manninen, Markkula M., Markkula-Kivisilta, Pietikäinen S., Piha, Pohjola T., Rask, Räsänen, Salolainen, Sasi, Tahvanainen, Taina, Takkula, Tiuri, Tulonen, Uotila ja Virtanen.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Sasi ja Koski M.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä virkatehtävien vuoksi edustajat Enestam ja Taina sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat J. Andersson, Manninen, Piha ja Rask, tästä ja huomisesta päivästä sairauden vuoksi ed. Karhunen, tämän kuun 26 päivään virkatehtävien vuoksi edustajat Dromberg, Jansson ja Korkea-aoja, tämän kuun 27 päivään sairauden vuoksi ed. Virtanen sekä virkatehtävien vuoksi edustajat Ala-Harja, Bryggare, Elo, Karjalainen, R. Korhonen, Kortenieniemi, Krohn, Laakso, Lindén, M. Markkula, T. Pohjola, Räsänen, Tahvanainen, Takkula, Tiuri, Tulonen ja Uotila sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Aaltonen ja S. Pietikäinen sekä

ensi lokakuun 1 päivään virkatehtävien vuoksi ed. Halonen.

Ed. Salolaisen edustajantoimi

Puhemies: Luetaan ed. Salolaisen eduskunnalle osoittama kirjelmä.

Sihteeri lukee:

”Eduskunnalle

Tasavallan Presidentti on nimittänyt minut 1. marraskuuta 1996 lukien Suomen suurlähettilääksi Iso-Britanniaan ja Pohjois-Irantiin. Ulkoasiainhallinnon palvelukseen siirryn jo kuitenkin lokakuun alussa.

Edellä olevan perusteella anon kunnioittaan vapautusta eduskunnan jäsenyydestä 2. lokakuuta 1996 lukien.

Eduskunnassa 20 päivänä syyskuuta 1996

Kunnioittavasti

Pertti Salolainen”

Puhemies: Puhemiesneuvosto puoltaa anomusta.

Anomukseen suostutaan.

Ed. Saaren ym. välikysymys työllisyyden parantamisesta ja eriarvoisuuden vähentämisestä

Välikysymys 3/1996 vp (Aapo Saari /kesk. ym)

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että viime perjantaina pidetyssä istunnossa tähän istuntoon pöydälle pantuun ed. Saaren ym. välikysymykseen n:o 3 työllisyyden parantamisesta ja eriarvoisuuden vähentämisestä (VK 3/1996 vp) ovat sen allekirjoittajien lisäksi yhtyneet edustajat Räsänen, Kallis, Tarkka, Kankaanniemi, Pehkonen ja Smeds.

Kun välikysymykseen on liittynyt kaikkiaan 47 edustajaa, tulen valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 2 momentin mukaisesti antamaan välikysymyksen tiedoksi asianomaiselle valtioneuvoston jäsenelle.

Eduskunnan tietoon saatettu asetus

Puhemies: Ilmoitetaan, että eräiden Suomalais-Uudeltamaa-Yhtymäseuran Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämistä 29 päivänä joulukuuta 1967 annetun lain 2 §:ssä säädettyä tarkoituksessa on eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuna, saapunut sanotun lain nojalla 13 päivänä syyskuuta 1996 annettu

Asetus Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Ruandaa koskevaan päätökseen perustuvien velvoitusten täyttämistä annetun asetuksen muuttamisesta.

Tämä asetus on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

U-asiat

Puhemies: Ilmoitetaan, että 19 päivänä syyskuuta 1996 päivätyllä valtioneuvoston kirjelmällä ovat puhemiehelle saapuneet valtiopäiväjärjestyksen 54 b §:ssä tarkoitetut Euroopan unionin asiat n:ot U 48—50.

Ilmoitetaan edelleen, että puhemies on tänään toimittanut mainitut asiat käsiteltäviksi suureen valiokuntaan, jolle asioiden n:ot U 48 ja U 49 osalta lakivaliokunnan ja valtiovarainvaliokunnan sekä asian n:o U 50 osalta maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava lausunto.

Kirjalliset kysymykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle on, puhemiehelle osoitettuna, saapunut vastaus kirjalliseen kysymykseen n:o 571. Tämä kysymys vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys Kanadan kanssa sosiaaliturvasopimuksen muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan ja Québecin kanssa tehdyn sosiaaliturvasopimuksen muutoksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Osittain kolmas, osittain ainoa käsittely
Hallituksen esitys 98/1996 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö 15/1996 vp

P u h e m i e s : Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen jälkeen pääte-
tään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksesta,
joka voidaan nyt hyväksyä tai hylätä, ja lopuksi
ainoassa käsittelyssä sosiaali- ja terveysvaliokun-
nan mietinnön ensimmäiseen ponteen sisältyvästä
ehdotuksesta, joka koskee sopimuksen niiden
määräysten hyväksymistä, jotka vaativat edus-
kunnan suostumuksen.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan
päättäneeksi.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön en-
simmäiseen ponteen sisältyvä ehdotus hyväksy-
tään.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Hallituksen esitys laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 95/1996 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 16/1996
vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty
lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan
päättäneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Hallituksen esitys laiksi vesilain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 54/1996 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 4/1996 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty
lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

E d. T i u s a n e n : Arvoisa puhemies! Sinän-
sä, kuten ympäristövaliokunnan mietinnöstäkin
käy ilmi, lakiesitys ei ole millään lailla ongelmal-
linen, mutta haluaisin tässä yhteydessä viitata
siihen, että vesilaissa on vielä varsin monta pykä-
lää, jotka vaatisivat tarkennusta, ja tällainen ve-
silain osittaisuudistus olisi suoritettava. Tämä
tarve koskee muun muassa vesistön kunnostuk-
seen liittyviä käytännön toimenpiteitä, suunnit-
telua ja myös rahoitusta.

Keskustelu julistetaan päättäneeksi.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan
päättäneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Hallituksen esitys laiksi rikoslain 45 luvun 1 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 100/1996 vp
Lakivaliokunnan mietintö 9/1996 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on lakiva-
liokunnan mietintö n:o 9. Ensin sallitaan yleis-
keskustelu asiasta, sen jälkeen ryhdytään lakieh-
dotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään
keskustelutta 45 luvun 1 §, voimaantulosäännös,
johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan
päättäneeksi.

5) Hallituksen esitys laiksi Kera Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 94/1996 vp
Talousvaliokunnan mietintö 14/1996 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on talous-
valiokunnan mietintö n:o 14. Ensin sallitaan

yleiskeskustelu asiasta, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. M. Pietikäinen: Fru talman! Förslaget till ändring av Kera-lagen är bra och, som jag uppfattar det, ett fint och konkret sätt att fira 90-årsjubileum med anledning av lika rösträtt för kvinnor. Det här är en sak som bl.a. kvinnornas nätverk i riksdagen har jobbat hårt för, och jag tycker också det är positivt att både Kera och minister Kalliomäki enligt uppgift från början har förhållit sig mycket välvilliga till denna utvidgning av Kera-lagen.

Kera Oy:n takaustoimintaa laajennettiin jo syyskuun alusta koskemaan myös muun muassa palvelualoja, henkilökohtaisia palveluja. Tämä uusi esitys tarkoittaa käytännössä, että Kera voi myöntää lainoja pienyritystoimintaan ja naisten harjoittamaan yritystoimintaan. Minusta tämä on mitä parhain tapa juhla äänioikeuden juhla-vuotta.

Tänä vuonna pidetään varmasti satoja juhlapuheita, joissa muistellaan naisten äänioikeuden alkuaikoja. Todetaan varmaan myös, että naisten osallistuminen yhteiskunta- ja työelämään on ollut aika hidas ja työläs prosessi. On syytä katsoa rohkeasti tulevaisuuteen mutta samalla myöntää, että yhä edelleen tarvitaan valtiotavallalta toimenpiteitä, jotka suosivat nimenomaan naisia, ja tarvitaan konkreettisia toimenpiteitä.

Lakiesitys on mielestäni erinomainen. On tarkoitus varata 50 miljoonaa markkaa uudelle naisyrittäjälainalle viiden vuoden ajaksi. Esitys lähtee siitä, että työllisyyttä voidaan edistää muun muassa tukemalla yrittäjyyttä. On todettava, että naisten työttömyys on edelleen korkea. Työministeriön viime työllisyyskatsauksen mukaan naisten työttömyysaste on suurempi kuin miesten. Viime vuoden elokuusta miesten työttömyys laski 15 500:lla ja naisten ainoastaan 6 400:lla.

Esitys lähtee myös siitä, että 66 prosenttia naisyrittäjistä toimii kaupan ja palvelujen alalla. Ainoastaan 5 prosenttia naisyrittäjistä toimii teollisuudessa, joka aikaisemmin oli Keran rahoituksen pääkohde, ja esityshän lähtee myös siitä, että naisyrittäjiä on huomattavasti paljon vähemmän kuin miesyrittäjiä.

Haluan kiittää eduskunnan naisverkostoa erittäin aktiivisesta työstä tämän uudistuksen puolesta. Kiitokset ansaitsee myös ministeri Kal-

liomäki, joka tietääkseni alusta alkaen on suhtautunut myönteisesti tähän asiaan. Uskon, että tämä laki myös historian valossa on tämän juhla-vuoden paras anti.

Ed. Aittoniemi (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ed. M. Pietikäinen iloitsee kovasti lakiesityksestä, johon suhtauduin varsin epäilevästi aikaisemmissa puheenvuoroissani siitä syystä, että katson sen tietyllä tavalla olevan sukupuolien välistä eriarvoa esille nostavaa, jos ei sitä kasvatettavaa. Mutta minä olen hiukan tustunut asiaan ja sanon ed. M. Pietikäiselle, että ei nyt kannata kovin hirveästi iloita. Oikeastaan olen suorastaan hämilläni tästä laista, nimittäin eihän 2 §:ssä mainita mitään muuta kuin että pienyritystoiminnan lainojen myöntämisessä otetaan huomioon naisyrittäjyyden edistäminen. Nyt nämä viidetkymmenet miljoonat sun muut ovat mietinnön perusteluissa, joilla ei ole mitään merkitystä käytännössä, ne voidaan ohittaa täysin olankohautuksella, ed. M. Pietikäinen. Eikö näin olekin asia?

Siis asiaa lähestytään siltä kannalta, mitä te niin juhlavasti puhutte, pelkästään mietinnön perusteluissa. Eihän sillä ole oikeastaan mitään lainvoimaa. Minä sanoisin, että entistä enemmän olen sitä mieltä, ettei meidän kunnianarvoisten naistenme poliittista suurta juhlaa juhlistettaessa tätä kannattaisi tuoda esiin ollenkaan. Koko lakiesityshän on aivan lapsus näistä syistä, tosin siihen suuntaan kuin olen itsekin ajatellut, että ei naisyrittäjyyttä tarvitse tällä tavalla korostaa vaan tasa-arvoisia miesten ja naisten kesken näissä asioissa pitäisi olla. Korostan vielä sitä, että lakiteksti puhuu aivan toista kuin ed. M. Pietikäinen ja mietinnön perustelut.

Ed. M. Pietikäinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiinnitän ed. Aittoniemen huomiota siihen, että lain perusteluissa erittäin hyvin todetaan: ”Uudet palvelualoille yleisesti myönnettävät pienlainat on tarkoitus sisällyttää Kera Oy:n ns. erityislainojen kiintiöön.” Sen sijaan uudelle naisyrittäjälainalle on tarkoitus varata 50 miljoonaa markkaa myöntämisvaltuutta viiden vuoden ajaksi jne. Tämä on minusta erittäin hyvin ja selvästi sanottu. Tarkoitushan on, että tästä sitten säädetään yksityiskohtaisesti lisää.

Ed. Sasi merkitään läsnä olevaksi.

Ed. R e h n : Arvoisa puhemies! Tällaiselle pienlainalle, joka koskee palvelualoja, on aivan selvä tarve ja tilaus. Kera on lainoittanut aivan kiitettävästi teollisuutta, mutta jopa tämä pienlaina, joka keväällä hyväksyttiin, on osoittautunut suurimmalta osalta miehiä suosivaksi. Ei siinä mitään. Okei, jos miehet teollisuudessa pärjäävät, se on hieno asia, ja jos saadaan vientiä sille kehitettyä, se on koko kansakunnan kannalta hyvä asia. Mutta tänä päivänä palveluala on se ala, jossa työpaikkoja parhaiten syntyy ja jolle työpaikkoja todella tällä hetkellä tarvitsemme.

Mallia uuteen Keran lakiin tai lainmuutokseen on haettu Ruotsista, ennen kaikkea naisryhtäläin osalta. Tämähän ei ole pelkästään naisryhtälälaina, niin kuin kaikki tuosta lakiesityksestä näemme, mutta siinä on naisille varattu tietty kiintiö. Se ei ole suuri. Ed. Aittoniemi vähättelee sitä ja eihän se nyt suuren suuri olekaan, mutta se on alku. Tänä päivänä kaikki, mitä voimme tehdä työllisyyden hyväksi konkreettista, on todella hyväksi.

Ruotsissa lakiin tuli hyvin tiukat rajat, siihen nk. naisryhtälälainaan. Yrityksen pitää olla sataprosenttisesti naisten omistama ja naisella pitää olla määräysvalta siellä yrityksessä jne. Meille ei haluttu näin epätasa-arvoista lakia, vaan meillä tämä on laajempi. Esityksen pääpiirteet ovat ne, että se on viideksi vuodeksi 100 000 markkaa maksimissaan alle viiden hengen yrityksiin. Muista ehdoista valtioneuvosto päättää. Perusteluista näkyy osittain se, mitä valtioneuvoston on kuviteltu päättävän siitä. Tälle on ajateltu yhtä vuotta lyhennysvapaaksi. Mielestäni sen pitäisi olla kaksi vuotta. Tämä terveisinä valtioneuvostolle. Jos sen yhdenkin lyhennysvapauden siihen saamme, ehkä se on kädenojennus kuitenkin naisryhtäläjyydelle, joka on ollut jollakin tavalla sorretussa asemassa meillä. Naiset luovat työpaikkoja tällä lailla myöskin muille naisille eivätkä ainoastaan työllistä itseään joten tervetullut tämä on.

Tuki tälle hallituksen toimenpiteelle on aivan aiheellinen. Toivon, että saisimme jatkossa vastaavanlaisia toteuttamiskelpoisia, konkreettisia esityksiä, joilla todella työllisyydelle voitaisiin jotain tehdä.

Ed. K u i s m a : Arvoisa puhemies! Itse olen nähnyt, että kyllä kaikki tuki tuhoaa terveen yritystoiminnan. Ilmeisesti nyt naisryhtälätoimintakin halutaan tuhota, jos kärjistää tilannetta. Hyvät yritykset ovat menestyneet tässä maailmassa ja tässä maassa aina ilman tukea. Jos kat-

sotaan maamme menestyneimpiä yrityksiä, ne eivät suinkaan ole syntyneet yhteiskunnan tuella. Sen sijaan tiedämme suuren joukon yrityksiä, jotka siitä huolimatta että ovat saaneet massiivista tukea eivät ole menestyneet.

Kuvitelma, että kun naiset perustavat yrityksen, jotenkin siihen tarvittaisiin erityistä tukea, sisältää jo minusta aika virheellisen ajatuksen. Itse tunnen monia menestyneitä naisryhtäläjiä, jotka eivät ole saaneet yhteiskunnan tukea. En usko, että ne naisryhtäläiset, jotka mahdollisesti tämän tuen perusteella syntyvät, ovat yhtä kilpailukykyisiä kuin nämä terveet yritykset.

Itse kun olen paljon ryhtäläjien kanssa tekemisissä ollut, olen todennut, että ryhtäläjien suurin huoli yleensä on se, että kun kilpailijayritys saa tukea, se vääristää kilpailua. Mitä enemmän rahojat jaetaan yrityksille, sitä enemmän on niitä kilpailevia yrityksiä, joilla on se tuki, ja sitä enemmän jokaisen yrityksen pitäisi saada tukea, että pääsisi samalle viivalle. Mitään työllisyyttä yritystuilla ei tietenkään hoideta. Kärjistäen voisi sanoa, että nimenomaan yhteiskunnan laajamittainen yritysten suora ja välillinen tukeminen on johtanut taloutemme siihen tilanteeseen, että työttömyys on näin suurta.

Todellakin vuosi kaksi sitten laajasti keskusteltiin siitä periaatteesta, että yritystuet ovat vahingollisia, niitä pitäisi vähentää. Näinkö nopeasti oikea terve keskustelu on unohtunut, kun nyt taas ollaan tässä asiassa ja eräissä muissa asioissa näkemässä, että tukimarkoilla voidaan synnyttää jotain tervettä yritystoimintaa? Ei niin voida tehdä. Ei tässäkään tapauksessa. Toinen puoli on se, että meillä on pulaa varoista. Siinä mielessä pitäisi myös ajatella sitä, että ne rahat, jotka sijoitetaan, varmasti menevät sellaiseen kohteeseen, että esimerkiksi ne edesauttavat tervettä taloutta, tervettä yritystoimintaa ja sitä kautta todellista työllisyyttä. Tämä ajattelutapa, joka tämän asian yhteydessä ilmenee, on todellakin sitä ajattelutapaa, jonka elävä elämä on osoittanut vääräksi.

Sitten tässä samassa yhteydessä, kun eduskunta tämän asian tiimoilla aikoo pitää juhlaistunnon ensi tiistaina ja meille edustajillekin on jaettu puhemiehen sitä asiaa koskeva paperi, niin totean jotain.

Minusta ensinnäkin juhlaistunnon järjestäminen näillä teemoilla osoittaa jossain määrin puutteellista historian tuntemusta lähinnä ehkä siinä mielessä, että tänne on kutsuttu entiset naiskansanedustajat. Samoilla perusteilla olisi voitu kutsua myös entiset mieskansanedustajat. Täytyy

muistaa, että ne Suomen miehetkin saivat sen yleisen äänioikeuden täsmälleen samana päivänä kuin naisetkin. Milloin aiotaan pitää juhlat miesten yleiselle äänioikeudelle? (Välihuutoja)

Eli täytyy muistaa, että historiassa tietysti maailmanlaajuisesti oli merkittävää, että Suomi oli ensimmäinen maa, jossa myös naiset saivat äänioikeuden, mutta todellakaan siitä ei saa tehdä sitä virheellistä olettamusta, että Suomen miehillä olisi ollut se aikaisemmin. Kyllä me suomalaiset miehetkin saimme sen juuri samana päivänä. Sääty-yhteiskunnan aikana äänioikeutettuja ihmisiä oli 125 000 ja äänioikeusuudistuksen jälkeen niitä on 1,25 miljoonaa. Suinkaan senkään uudistuksen suurin poliittinen taistelu, mikä on nähtävissä asiakirjoista, ei ollut naisten äänioikeudesta vaan siitä, voidaanko köyhille ja kouluttamattomille, maata omistamattomalle roska-väelle, niin kuin jotkut nimittivät, antaa äänioikeus. Siinä sivussa tietysti myös naisten asemasta keskusteltiin.

No niin, tässä on tavallaan tämä sisäinen ja ulkoinen näkökulma jossain määrin hämartynt, yhtään vähättelemättä sitä kansainvälistä merkitystä, mikä oli sillä, että naiset saivat Suomessa äänioikeuden.

Sitten myöskään omasta mielestäni, vaikka olenkin hyvin nuori kansanedustaja virkaiältäni, en pidä hyvänä, että eduskunnan virallisia istuntoja muutetaan juhliksi. Täällähän on kirjeen mukaan eduskuntaryhmät tehneet suosituksen, että vain ryhmäpuheenvuoroja käytetään. Minusta periaatteessa jo eduskunnan täysistuntoon kuuluu vapaa puheoikeus. Eduskunta on minusta elävän elämän mukana tullut ehkä sellaiseksi elimeksi, millä ei ole todellista valtaa. Todellinen valta on puolueissa ja etujärjestöissä. Miksi me täällä itse tekemällä täysistunnoista joitain juhlamenoja vahvistamme sitä käsitystä, että mekin pian olemme kuin jotkut entisaikojen kuningashuoneet, että täällä tehdään ne viralliset siunaukset mutta todellista valtaa käytetään muualla? Minusta ei ole oikein, jos eduskunnan oma johto vahvistaa tätä kehitystä. Juhlat juhlina ja poliittinen työ poliittisena työnä.

Ed. H ä m ä l ä i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yritystoiminnan menestystä ei voi rakentaa keinoitekoisten kainalosauvojen ja jatkuvien tukien varaan, mutta sen sijaan minun mielestäni yritystoiminnan käynnistymistä voidaan tukea ja helpottaa madaltamalla kynnystä käyttöpääomien saantiin. Erityisesti naisilla on ollut vaikeuksia saada käyttöpääomia ja

investointipääomia yrityksilleen ja palveluyrityksillä useimmiten muutenkin, koska heidän pääomansa on henkistä. Heillä ei ole koneita eikä laitteita, jotka kelpaavat vakuuksiksi. Olen hyvin iloinen siitä, että yhä useampi on huomannut, että tällä nyt esillä olevalla lakiesityksellä voidaan helpottaa palveluyritysten käynnistymistä, niin kuin sen tarkoituskin on.

Olen iloinen siitä, että myös ed. Aittoniemi, joka on vastustanut tätä esitystä viime keväästä lähtien, on viimeinkin lukenut sen ja paneutunut siihen. Kun hän vielä hiukan miettii, niin hän myös huomaa, että rahoista ei päätetä lain yhteydessä, vaan ne laitetaan aina erikseen budjettiin. Niitä ei laiteta pykäliin. Tämänkin hän varmaan vielä huomaa.

Arvoisa puhemies! Muuten olen kyllä samaa mieltä kuin ed. Kuisma äskeisessä puheenvuorossaan, että olisi syytä korostaa ja muistaa, että tämä suuri eduskuntauudistus merkitsi nimenomaan yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden saavuttamista ja sitä, että Suomen miehetkin laajalti saivat silloin äänioikeuden. Omassa puheenvuorossani ensimmäisessä keskustelussa korostin nimenomaan tätä samaa asiaa. Toivon, että se tulee myös juhlaistunnossa arvovaltaisesti esille.

Ed. O. O j a l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myös minä olisin halunnut muistuttaa ed. Kuismaa siitä, että eihän tässä lakiesityksessä ole kyse mistään ikimuistoiseksi ajaksi tarkoitetuista tukiaisista, niin kuin ed. Kuisma puhuu pysyvistä ja jatkuvista tukiaisista, joiden varassa eletään. Tässä on kysymys nimenomaan siitä, että kannustetaan yrittäjyyteen, annetaan mahdollisuus, poistetaan niitä esteitä, joita yrittäjyyden aloittamisessa on. Mutta ei olla luomassa mitään tukiaisjärjestelmää, joka pysyvästi pitäisi sellaisia yrityksiä pystyssä, joilla ei menestymisen edellytyksiä ole. Siitä pitää kyllä markkinatalous huolen.

Haluaisin kuitenkin ed. Kuismalle sanoa myös sen, että Suomessa ei silloin ainoastaan myönnetty äänioikeutta naisille, vaan Suomi poikkeaa kaikista maailman maista juuri siinä suhteessa, että Suomi oli ensimmäinen maa maailmassa, joka antoi täydet poliittiset oikeudet naisille. Tämä juhlavuosi on yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden vuosi, kyllä. Myös suomalaiset miehet saivat oikeuden siinä kuin naisetkin. Mutta muualla maailmassa eri maissa miehillä oli jo sitä ennen ollut täydellisiä poliittisia oikeuksia riippumatta siitä, mihin säätyyn he kuuluivat.

Mutta Suomi oli maailmassa ensimmäinen maa, jossa naiset sen saivat, ja tämän takia ihmettelen, että se nyt herättää niin tavatonta katkeruutta tai kummeksuntaa, että nyt juhlaistuntoon on kutsuttu nimenomaan entiset naiskansanedustajat juuri juhlistamaan sitä, missä Suomi on ainutlaatuinen maailmassa. Me olimme ensimmäinen siinä. Siitä ollaan kiinnostuneita maailmalla kansainvälisesti. Minä ihmettelen, että meidän omassa parlamentissamme tätä puolta asiasta vähätellään. Olen todella sitä mieltä, että totta kai se on samanlainen oikeus ollut miehillekin, mutta me olimme jossakin asiassa numero yksi maailmassa.

Ed. V e t e l ä i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmasti kaikissa niissä tilaisuuksissa, mitkä pidetään tänä juhluvuonna, tuodaan esille, että sekä naiset että miehet saivat äänioikeuden vuonna 1906.

Haluan todeta ed. Kuismalle, että nimenomaan naisrytittäjien kohdalla on ollut vakuusongelma. Naisrytittäjälainalla tuodaan helpotusta vakuusongelmaan, sillä vakuudet suhteutetaan kunkin aloittavan yrittäjän kantokykyyn, eli jos vakuuksia ei ole aloitushetkellä, niitä ei välttämättä vaadita. Ruotsissa on erittäin myönteinen esimerkki naisrytittäjälainasta. Kahden vuoden sisällä on Ruotsiin vastaavan lainan turvin synnytetty yli 3 000 yritystä. Samaa odotamme meilläkin, eli tämä voi olla päänavaus jatkossa huomattavasti merkittävämmälle naisten yrittöiminnälle.

Ed. A. O j a l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan myös historian tunteusta, johon ed. Kuisma puheenvuorossaan vetosi, hieman tarkentaa vielä tähän mennessä pidetyistä puheenvuoroista. Suomi oli toinen maa maailmassa, joka antoi äänioikeuden naisille, ensimmäinen Euroopassa. Mutta Suomi oli ensimmäinen maailmassa, joka antoi naisilleen oikeuden myös asettua ehdolle vaaleissa, ja sitä oikeutta Suomen naiset välittömästi käyttivät. Näin ollen myös tuli ensimmäiseen eduskuntaan 19 naista valituksi. Eli Suomen kansa myös antoi silloin naisilleen tukea siinä, että he osallistuvat poliittiseen toimintaan. Siitä syystä on oikeutettua myös juhlaa nimenomaan naisten äänioikeutta tänä vuonna sen lisäksi, että myös säätyyn kuulumattomat miehet tuon äänioikeuden silloin saivat.

Muuhun osuuteen, mitä ed. Risto Kuisma epäili lainan merkityksessä terveen yrittöiminnän

toteutumisessa, tuli jo vastatuksi ed. Hämäläisen ja ed. Outi Ojalan puheenvuoroissa, joten siltä osuudelta voin todeta yhtyväni heidän puheenvuoroihinsa.

Ed. P e r h o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on todettu, että naisrytittäjien tosiasialliset mahdollisuudet rahoituksen hankkimiseen ovat käytännössä heikommat kuin perinteisillä miesten aloilla. Minusta tämä kysymys pitää suhteuttaa nimenomaan niihin työllistämistavoitteisiin, joita hallitus on omassa politiikkassaan pyrkinyt noudattamaan. Tämä laki on minusta pieni osa sitä, sen lisäksi että se juhlistaa naisten äänioikeuden saavuttamisen juhluvuotata.

Minusta on hyvin tärkeää, että korostamme 90-vuotisjuhlan yhteydessä nimenomaan sitä seikkaa, että naiset saivat äänioikeuden ja heille tuli oikeus asettua ehdolle. Naisten asemalla Suomessa ja tällä kunniaakkaalla historialla on varsin suuri merkitys Suomi-kuvalle maailman laajuisesti. Muun muassa eilen naistoimittajayhdistyksen 50-vuotisjuhlan yhteydessä tämä tuli hyvin konkreettisella tavalla esille. Minusta on tosiaasia, että naisten oikeudet — tasa-arvo, perhepoliittiset etuudet ja toimenpiteet, sosiaaliturva kaiken kaikkiaan — ovat sitä kehittyneempiä, mitä pitempään kyseisessä maassa ja mitä laajemmin naiset ovat osallistuneet yhteisten asioiden hoitoon. Tätä sietää juhlaa yhdessä miesten ja naisten, koska ei meillä näitä juhlaa tässä työn ohessa mitenkään liialti ole.

Ed. K o k k o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdyn siihen, mitä ed. Perho jo totesi, ja totean että täällä sisaret ovat jo veli Kuismaa opastaneet näissä kysymyksissä. Totean vain lyhyesti, että palveluyritysten pääomahan on yleensä asianomaisen yrittäjän päässä, eikä se ole toistaiseksi käynyt vakuudeksi; siinä tässä on perimmältään kysymys. Miesten äänioikeushan viettää täällä yhtä lailla juhlaa. Jos miesverkosto tekee aloitteen miesten äänioikeuden juhlallisen istunnon viettämisestä, kyllä me varmasti tulemme sitä puoltamaan.

Ed. K u i s m a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä tuli näitä vastauksia, tuttuja asioita. Historiaa voisi vielä jatkaa, että kyllähän Suomi oli ensimmäinen, missä saatiin yleinen ja yhtäläinen äänioikeus. Uudessa-Seelannissa, missä naiset saivat aikaisemmin äänioikeuden, säilyi vielä tulorajoja. Uusi-Seelantihan oli osa

Englantia, siirtomaa. Jos historiakeskustelua jatketaan, vielä voidaan mennä syvemmälle. Kyllähän se oli minusta maailmanlaajuisesti merkittävä tapahtuma, mutta Suomen sisäisestihän se on vähän eri asia. Täällähän me suomalaiset puhumme toisillemme.

Minusta täydellinen mekanistinen tasa-arvo ei ole mikään ihanne. Olen itse ollut valmis monissa asioissa vaikka hieman naisia suosimaankin, koska puutteita tässä suhteessa yhteiskunnassa on. Toisaalta voisi todeta, että naisten ei kannattaisi minun mielestäni käyttää sitä perustelua, että se riittää, kun miehilläkin on lainat tai jotakin muuta. Meillä miehillä onkin minun mielestäni monia virheellisiä tapoja jne., joissa naisilla on ehkä asiat ja mielipiteet ovat toisella tavalla.

Ei ehkä kannata kaikessa lähteä vain siitä, että jos on jokin ero, niin se ero korjataan sillä tavalla, että naisia yritetään saada täysin samaan asemaan kuin miehiä. Kyllä minusta sukupuolten välisellä erolla on monia hyviäkin puolia. Enemmän näen siten, että ne erot, joita miehillä ja naisilla periaatteessa on, täydentävät toisiaan, ei niin, että meidän pitää mekaanisesti ruveta kilpailemaan: Ollaan juuri saman näköisiä ja ajatellaan samalla tavalla, puhutaan samalla tavalla.

Ed. Aittomies: Rouva puhemies! Kun tästä asiasta puhuu, niin varmuudella saa sovinnistin leiman otsaansa. Se on ihan selvä asia, mutta ei se mitään. Kun niitä leimoja on jo muitakin, niin sinne vain rinnalle tämänkin asia, jos tällä tavalla katsotaan!

Se tässä asiassa minua hämmästyttää, kun meillä on käsittelyssä vain yksi pykälä, 2 §, niin tässä keskustelussa naisverkoston jäsenet laajentavat keskustelun 90 vuotta taaksepäin ikään kuin etsien asialleen sieltä tukea tai ehkä jonkinlaista sympatiaa ja sääliäkin. Naisten puolelta ei ole tähän pykälään kiinnitetty minkäänlaista huomiota, tämän lain ja mietinnön sisältöön, joka on sellaisenaan täysin susi verrattuna itse lainkohtaan ja siihen, mitä naiset nyt tällä toivoivat saavansa. On liikuttu aivan jossakin muualla, sekä ed. Outi Ojala että ed. Arja Ojala, ihan muualla kuin itse tässä laissa.

Minä en asetu ollenkaan samalle kannalle kuin ed. Kuisma siinä, etteikö yritystoiminnan tukea Suomessa tarvittaisi. Sitä on tarvittu kymmenet vuodet ja tullaan varmaan tulevaisuudessakin tarvitsemaan. On erittäin positiivista, että tukea annetaan nykyisin myös palvelu- ja pienyrityksille. Palveluyrityksissä on erityisesti sellai-

sia yrityksiä, joita naiset ovat ylläpitämässä ja niissä toimimassa.

Mutta meille riittää se, kun meillä sekä miehet että naiset yritystuen osalta asetetaan samaan asemaan, niin kuin he ovat tänä päivänä. Molemmat, sekä mies että nainen, ovat yrittäjänä samassa asemassa, ja jos naista lähdetään sortamaan suomalaisessa yhteiskunnassa ja yritystuen myöntämisen suhteen, siihen täytyy yhteiskunnassa pystyä puuttumaan muutenkin kuin sellaisilla laeilla, että yritetään tehdä naisille oma yritystukilaki. Kun meidän pitäisi olla tasa-arvoisia tässä yhteiskunnassa, miehet ja naiset, tällainen laki, on se sitten miesten tai naisten osalta, tietyllä tavalla rikkoo tätä tasa-arvon tasapainoa. Näin ollen ei tarvita mitään naisyrityslakia eikä naistukea koskevia lakeja, vaan laki on kaikille sama ja kaikkia täytyy kohdella tasa-arvoisesti. Siitä täytyy yhteiskunnassa pitää huoli. Tämä on minun näkemykseni pohja, ja tässä salissa varmasti suuri osa ajattelee samalla tavalla, mutta ehkä kaikki eivät rohkene tai katso tarpeelliseksi asiasta puhua tällä tavalla.

Mitä tulee itse lakiin, josta käytiin puheenvuoron jo paikaltani, niin eihän tämän lain sisältö ole lainkaan sellainen, kun naisverkoston taholta on annettu ymmärtää. Itse lakikohdassa puhutaan, että täytyy ottaa huomioon naisyrittäjyyden edistäminen. Se on itsestään selvä asia. Jos tästä olisi tarkoitettu tehdä sellainen laki kuin naiset tarkoittavat ja ovat puhuneet, olisi pitänyt näkyä jo pykälän otsikosta, että se koskee naisyrittäjälainojen myöntämistä.

Lain mietintöosuudessa puhutaan niitä näitä tästä asiasta, mutta tiedämme varsin hyvin, että mietinnön perustelut eivät ole niin ratkaisevia kuin lakipykälän sisältö itsessään, joka ei lainkaan perusta tällaista naisyrittäjälainaa. Siinä mielessä suorastaan säälin sitä, että juhlavassa tilaisuudessa ensi viikolla lyödään lukkoon kunnioittaen naisten 90-vuotista äänioikeutta, sellainen laki, joka on sisällöltään täyttä huijausta, joka ei anna naisyrittäjälainaa lainkaan. Siitä on mainittu vain lain perusteluissa, eivätkä ne ole sillä lailla velvoittavia kuin itse lain sisältö.

Tämä asia on joka suuntaan pielessä. Tällaista lakia ei ensinnäkään tarvita vaan tasa-arvo on hoidettava muulla tavalla yhteiskunnassa. Toisaalta, jos tällainen laki olisi tehty, olisi tehty sellainen, että sen pykälästä selkeästi näkyy, että naisyrittäjille on myönnettävä yrittäjälaina tietyn kiintiön puitteissa. Tämä on aivan uskomatonta, rouva puhemies, jos arvoisat edustajat

viitsivät lukea tämän lain sisällön ja katsoa miehinnön perusteluosuuden. Tämä on suurta huijausta naisia kohtaan, ja siinä mielessä olen huolestunut, että tällaisella lailla juhlistetaan naisten äänioikeuden 90-vuotisjuhlia.

Samanlainen vähän, rouva puhemies, kyllä oli vuonna 1992 itsenäisyyden 75-vuotisjuhlaisuus. Täällä pamautettiin nuijan napautuksella muistaakseni Sitralle joitakin suuria määriä rahoa, jotka nekin olivat muistaakseni jollakin tavalla epäsuhteessa, joko sellaisia rahoja ei ollut ollenkaan taikka ne oli annettu jo aikanaan. Se vain virallisesti kopautettiin.

Tässä on vähän samalla tavalla, että naisten kunnioitettavaa juhlaa pilataan tällaisella pienellä, naurettavalla asialla, joka on kaiken lisäksi lainsäädännöllisesti täydellinen susi. Eikä siinä tiedä, rouva puhemies, tiistaina on kolmannen käsittelyn istunto. Saattaa olla, joko ed. Kuisma ehdottaa tai minä ehdotan ja toinen kannattaa, että pyritään kaatamaan tämä lakiesitys kolmannessa käsittelyssä. Silloin tämä juhla saa vasta erikoisia muotoja. Valitettavasti tällainenkin mahdollisuus on olemassa.

Ed. R e h n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Aittoniemen puheeseen olisi kommentoitavaa monenlaista, mutta kommentoin nyt vain yhtä kohtaa, sitä että hän puhui koko ajan tuesta. Tämä on laina, ja tunnetusti naisryhtäjät ovat hoitaneet lainansa aivan kiitettävästi. He harvoin tekevät ensinnäkään konkurssseja ja lainavaloitteensa hoitavat keskimäärin paremmin kuin miehet, olkoon tasa-arvon kanssa miten tahansa.

Ed. K o k k o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun oikein provosoidaan ei pitäisi provosoitua, joten totean lyhyesti vain, että sympatialle me sanomme ”kyllä”, säällille ”ei”. Ruotsista on tämän tyypisestä säännöksestä hyvin positiivisia kokemuksia. On saatu lukuisia työpaikkoja luoduksi, ja uskoisin, että tässä salissa jokaiselle työpaikkojen aikaansaaminen on tärkeä asia. Siksi minusta tämä on kannatettava yritys.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ed. Rehn korjasi sitä, että minä puhuin yritystuista. Lainoituskin yhteiskunnan taholta on tietynasteista tukea, mutta muutetaan eduskunnan pöytäkirjoihin ”yritystuki” sanaksi ”laina”; silloin ed. Rehnkin on tyytyväinen.

Ed. L a h t e l a : Arvoisa rouva puhemies! Kaikkea suomalaista lainsäädäntöä pitäisi ohjata tasa-arvokäsityksen, ja sitäkin tälläkin on ilmeisesti haettu. Mutta mitä itse asiassa tasa-arvo on, se on pohjimmainen kysymys. Eikö ole niin, että onpa mies tai nainen, pitää kohdella samalla tavalla, samalta lähtöviivalta, samat edut. Jos jommallekummalle tehdään toisenlaiset edut, se ei ole enää tasa-arvoa.

Täällä on perusteltu asiaa siten, että kun tämä laina on naisille kohdistettu, luotaisiin palvelualan työpaikkoja. Tosin perusteluissa ei näin sanota, mutta puheenvuoroissa on sanottu. Se on jollakin tavalla tasa-arvoa loukkaavaa siinä mielessä, että naiset pystyvät varmasti samanlaiseen yritystoimintaan kuin miehetkin ja miehiä pitää myös kannustaa palvelualan yritystoiminnan perustamiseen. Tässä kuvastuu sellainen vanhoillinen käsityskanta, että ei pystyittäisikään tekemään samoja asioita. Minusta se, pitääkö housuja vai hametta, ei saa olla erottavana tekijänä. (Välihuuto: Joillakin on molemmat!) — Kaveri sanoi vieressä, että molemmat. Se on ihan totta. — Siinä mielessä esitystä, että erityisesti naisille kohdistetaan joitakin parempia etuja, pidän tasa-arvoa loukkaavana.

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Arvoisa puhemies! Kun talousvaliokunta käsitteli tätä esitystä, niin se tietysti hyvin tarkkaan pohti myös tasa-arvokysymystä. Jouduimme toteamaan, että naisten osuus yrittäjänä on merkittävästi pienempi kuin miesten. Tasa-arvo ei vallitse yritysmaailmassakaan ja naisten mahdollisuus päästä yrittäjäksi on ilmeisesti käytännössä ollut vaikeampaa kuin miesten. Heidän rahoituksen saamisensa on ollut vaikeampi kuin miesten. Siinäkin suhteessa tasa-arvo ei vallitse.

Jotta yritysmaailmaan ihan niin kuin muuallekin pystyttäisiin saamaan tasa-arvoa, niin sen edistäminen tällä tavoin on täysin tasa-arvolain hengen ja kirjaimen mukaista. On tasa-arvolain hengen ja kirjaimen mukaista ollut Suomessa muutenkin se, että sitä osapuolta, jonka nähdään olevan vähemmistönä, voidaan edesauttaa pääsemään enemmistön rinnalle ja tulemaan tasa-arvoisena esille. Tämä on nimenomaan se ajattelutapa, joka Suomessa kaikkiin muihinkin tasa-arvokysymyksiin liittyy.

Sen vuoksi me pidimme talousvaliokunnassa hyvänä sitä, että tämä pienlaina ulotetaan palvelualoille, ulotetaan niin miesyrittäjille kuin naisyrittäjillekin. Mutta tämän lain erityinen piirre ja ainoa ero miesten ja naisten välillä on se,

että naisten lainalle on aivan erityinen kiintiö tulossa valtion budjettiin. Tämä pieni ero, eläköön sille!

Ed. Luhtanen: Arvoisa puhemies! Pyysin vastauspuheenvuoron ed. Lahtelan puheeseen. Hän ei todellakaan kiinnittänyt huomiota siihen, että nyt nimenomaan Keran lainat laajenevat ylipäättään palvelualoille, ja painoala on, niin kuin ed. Hämäläinen totesi, naisten palveluyrityksissä. Olipa tämä tasa-arvoista tai ei, se on tosiasia, että tällä hetkellä nimenomaan naiset ovat valtaenemmistönä pienyritysten, palvelualojen pienyritystoiminnan perustajina, ja eräs este tämän toiminnan laajenemiselle on ollut juuri edullisten ja hyvien lainojen puute. Tätä estettä, tätä pullonkaulaa tällä esityksellä juuri yrittämme poistaa, ja se on minusta erittäin tasa-arvoista.

Ed. Tiusaanen: Arvoisa puhemies! Yhdyin tähän ajatteluun, mitä ed. Hämäläinen ja ed. Luhtanen toivat esiin. Talousvaliokunnan kanta, tällä tavalla kuin ed. Hämäläinen sen toi ilmi, on aivan oikein. Ei voi puhua syrjinnästä tässä asiassa, niin kuin ed. Lahtela valitettavasti viittasi. On aivan tasa-arvon perusteiden mukaista, että mahdollistetaan tällä tavalla positiivisin toimin naisten mahdollisuus taistella ja kamppailla yrityselämässä olevia epätasa-arvorakenteita vastaan ja tällä tavalla tullaan tässä myönteisellä, positiivisella tavalla esiin. Kaikessa lainsäädännössä tämä positiivinen menettely on toki aikaisemminkin huomioitu.

Ed. Kuisma: Arvoisa puhemies! Kun itse kritisoin tätäkin päätöstä, niin en käyttänyt perusteena epätasa-arvoa tai sitä, että tässä on kysymys naisten lainasta tai naisia suosivasta lainasta, vaan sitä periaatetta, että itse olen vakuutunut ennen eduskuntaan tuloa ja täällä ollessa, että en aio kannattaa mitään yritystukien lisäämistä, en millään hyvällä syyllä, vaan aion aina olla johdonmukaisesti, kun se on mahdollista, sitä vastaan. Toinen asia, aion olla kaikkia veronkorotuksiakin vastaan.

Tämä johtuu siitä, että aina voidaan etsiä hyviä syitä, minkä takia tämä avustus ja tämä tuki ja tämä tukimuoto on hyvä. Samoin niille hyvälle veronkorotuksille aina löydetään hyvä syy ja ollaan sitten siinä suossa, missä tämä maa ja tämä talous on juuri näillä hyvillä motiiveilla tehdyillä järjestömillä päätöksillä. Joitakin periaatteita kansanedustajallakin on syytä toimin-

nan tueksi olla, ainakin minulla. Muuten tästä tulee, mitä sattuu. Tämä selvennykseksi. Sen takia en voi nähdä, että tämäkään ns. naisnäkökulma on niin hyvä näkökulma, että se vakuuttaisi, että voin tästä kielteisestä yritystukiperiaatteesta luopua.

Vaikka arvostelin juhlamenoja, niin kannatan juhlia, mutta juhlat ja työt pidetään erillään. Vaikka kritisoin tätä, niin minulla ei ole minikäänlaista halua pilata kenenkään juhlia, kaikkien vähiten naisten juhlia.

Ed. Mähönen: Arvoisa puhemies! Ettei tämä nyt menisi ihan naisten ja miesten väliseksi otteluksi, niin täytyy miesten puolelta myös toisen tyyppisiä ajatuksia heittää. Itse asiassa lausuin puoltavat ajatukseni jo viime viikolla, kun tästä asiasta ensimmäisen kerran keskusteltiin, enkä tässä vaiheessa ole nähnyt mitään syytä vielä vaihtaa mielipiteitäni.

Niin kuin viime viikolla totesin, tämä hieman teki mietteliääksi, kun kuuli ensimmäisen kerran tästä hankkeesta. Mutta sitten kun asetti vastakain jonkin tasa-arvokysymyksen ja tämän valtavien työttömyyden, jota tässä ilmeisesti naiset erittäin vakavasti ovat olleet nimenomaan poistamassa luomalla mahdollisuuksia naisille, toki tämän täytyy nousta etusijalle. Siitä kaikki kunnia teille, naiset.

Tämä tuntuu vähän ihmeelliseltä keskustelulta. Täällä on vedottu siihen, että naiset ja miehet eivät ole tasa-arvoisessa asemassa tämän jälkeen lainansaannissa. Kannattaa muistaa, että tämän esityksen mukaan on neljästä vuodesta kysymys, ja toiseksi kysyn, ovatko kaikki miehet tässä vaiheessa tänäkään päivänä tasavertaisessa asemassa lainansaantinsa suhteen.

Ed. Härmäläinen: Arvoisa puhemies! Minusta tässä on hyvin vähän nyt kuitenkin muistutettu siitä, että meillä on jo nyt käytössä tuotannolliseen toimintaan tarkoitettuja pienlaineja, joilla pyritään kaikkein pienimpiä, viiden hengen tai sitä pienempiä yrityksiä tukemaan ja saattamaan alkuun, tukemaan investoinneissa ja käyttöpääomassa. Ruotsissa taas on kokeiltu naisryttäjälainaa samalla tavalla pienyrityksille. Molemmista näistä on olemassa kokemusta, että ne ovat olleet erittäin tehokas tapa työpaikkojen luomisessa ja sen lisäksi ne ovat tulleet yhteiskunnalle erittäin edullisiksi.

Kun on sanottu, että tässä työllistämiskysymyksessä pitää ottaa marjatin maasta, niin tämän lain avulla voimme saada parikin marjaa ja

voimme saada edes kopan pohjan täyteen. Ei se ratkaise koko työllistämiskysymystä, mutta tulee varmaan edesauttamaan monia henkilöitä itsensä ja muutaman muun työllistämiseksi. Eli tämä jo tuotannollisessa toiminnassa kokeiltu siirretään nyt palvelualoille, niin miesten kuin naistenkin käyttöön. Kaikki ne miehet, jotka haluavat perustaa konsulttitoimistoja, atk-yrityksiä jne., tulevat tämän lain perusteella saamaan näille palvelualojen yrityksille toivottavaa starttiapua. Uskon, että se tulee edesauttamaan myös miehiä tämän lainan avulla yritystoiminnan alkuun. Eli miehet nyt, kun he valittavat sitä, että heidän osuutensa äänioikeusuudistuksessa unohtettiin, ovat nyt tyystin unohtamassa tämän lakiesityksen myönteisen vaikutuksen miesten yritystoimintaan.

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! Minulla ei ole mitään tarvetta muuttaa sanaakaan siitä, mitä minä olen puhunut, ja toivottavasti se ymmärretään oikein. Minä kunnioitan suomalaista naista eritoten suomalaisessa yhteiskunnassa rakentajana ja yhteisen sovun edistäjänä ja kaikilla tavoin. Mutta lähden siitä, että kun täällä puhutaan siitä, että tämä laki nyt rikkoisi tasa-arvon, niin kyllä täytyy sanoa, että ei se mitään riko, ei tämä laki muuta mitään. Tämä on täyttä huijausta koko laki, kun luette pykälän ja perustelut.

Tällainen laki, josta puhutaan näin varmasti, kuinka se nostaa nyt tasa-arvoa ja antaa naisille mahdollisuuksia ja laki tuodaan siitä syystä täällä 90-vuotisjuhlaistunnossa näyttävästi esille, on tietyllä tavalla naisten halveeraamista. Tämä laki ei muuta mitään, se on laadittu sillä tavalla, että sen jälkeen, kun se on täällä hyväksytty, se unohtetaan, koska tämän lain pykälä, joka on ensiarvoinen lainsäädännössä, on täysin ristiriidassa mietinnön perustelujen kanssa. Toisin sanoen sen jälkeen, kun tämä laki on hyväksytty, se unohtetaan eikä mitään naisyritysjälainoja tulekaan, koska sellaista ei mainita tässä pykälässä lainkaan ja pykälässä se pitäisi mainita, jos naisyritysjälainoista on ollut tässä puhe.

Ed. Hämääläinen: Arvoisa puhemies! Vielä kerran: Tämä laki on tarpeellinen sen vuoksi, että nykyisen lainsäädännön puitteissa Kera ei voi myöntää palvelualan yrittäjille lainoja. (Ed. Aittoniemi: Se on eri asia!) Tällä lailla mahdollistetaan nimenomaan se, että pienyrittäjälainoja kaikkein pienimmille aloitteleville yrityksille tai käyttöpääomaa investointia tarvitseville pienyri-

tyksille pystytään antamaan, ja tämä on se suuri asia tässä laissa, että pystytään edistämään myös palvelualojen työllisyyttä, johon me joudumme jatkossa pitkälti tukeutumaan. Jos me kuvittelemme ylipäänsä tästä vaikeasta työttömyydestä selviävämme, niin me joudumme tukeutumaan siihen, että ihmiset työllistävät itsensä palvelualoilla ja vielä muutaman muunkin henkilön. Emme me enää pysty rakentamaan joka nie-meen, notkoon ja saarelmaan suurta tehdasta, joka sitten savupiiput pölyllyen työllistää satoja ja kienties tuhansia ihmisiä. Se aika on ohi. Nyt täytyy yrittää näillä pienemmillä keinoilla, ja tämä on yksi niistä. Sen vuoksi tämä lakiesitys on tarpeellinen ja se ei ole huijausta, vaan on ihan täyttä totta.

Ed. Lahtela: Arvoisa rouva puhemies! Se on hyvä, että tämä laki ylettyy koskemaan palvelualan yrityksiä, siitä ei voi olla kenenkään kanssa eri mieltä. Mutta yhä perustelen tasa-arvonäkemyksiä kysyen siinä mielessä, muuttuisiko se silloin epätasa-arvokysymykseksi, jos tässä lukisi, että miehille annetaan 50 miljoonaa. Minä luulen, että siinä vaiheessa se muuttuisi tasa-arvokysymykseksi. Nyt kun sanotaan, että naisille annetaan erityiskohtelu, niin silloin se ei ole tasa-arvokysymys. Siinä mielessä minä en ymmärrä sitä, millä tavalla tämä ei olekaan tasa-arvoa. Jos siinä lukisi mies, niin silloin se loukkaisi kyllä tasa-arvoa. Näin minä olen ainakin kokenut tätä ennen kaikissa keskusteluissa. Kun lainansaanti laajennetaan palvelupuolen yrityksiä koskemaan, niin tässä voisi kysyä, kun täällä on puhuttu, että palvelualan yritykset ovat enimmäkseen naisvaltaisia yrityksiä: Eikö sinne pitäisi saada miehiä enemmän, jotta myös siellä tasa-arvo toteutuisi?

Ed. Luhtanen: Arvoisa puhemies! Tähän yksityiskohtaan, eikö siellä pitäisi olla myös miehiä, on vastattu sillä tavalla tässä meidän esityksessämme, että päinvastoin kuin Ruotsissa, meillä Suomessa sallitaan se, että omistusosuutta koskevaa kohtaa on väljennetty. Kera tulee antamaan sellaiset ohjeet, että omistusehtona voi olla myös se, että naiset omistavat, mutta mukana voi olla myös miehiä. Miehiä ei ole rajattu ollenkaan pois, eli nämä voivat olla erilaisia pieniä perheitä muita vastaavanlaisia yrityksiä.

Edelleen toteaisin sen, että todella jos lähdemme siitä, että halutaan edistää tässä maassa työllisyyttä, eräs pullonkaula on ollut se, että palvelualoille ei synny yrityksiä siitä syystä, että palve-

lualojen toimijat ovat valtaosaltaan naisia, ja eräs tapa helpottaa juuri tätä pullonkaulaa on kohdentaa nämä lainat naisaloille.

Ed. M. Pietikäinen: Arvoisa puhemies! Haluaisin oikeastaan ed. Lahtelan puheenvuoron johdosta todeta, että kun puhutaan tasa-arvoisuudesta ja tästä esityksestä, niin Kera rahoittaa tällä hetkellä suurimmilta osiltaan juuri miesten yrittäjyyttä. Esimerkiksi voin todeta, että ainoastaan 5 prosenttia naisyrittäjistä toimii teollisuudessa, joka on ollut Kera Oy:n rahoituksen keskeinen kohde. Nythän tämä ja myös uudistus, joka astui voimaan syyskuun alusta, on oikean suuntainen. Tällä tavalla luodaan tasa-arvoa myös sillä tavalla, että enemmän naisia pääsee mukaan myös Kera toimintaan.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 2 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Hallituksen esitys laiksi lintarkastuskunnasta annetun lain ja asetuksen kumoamisesta

Hallituksen esitys 119/1996 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan.

7) Hallituksen esitys laiksi yleisestä oikeusaputoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys 120/1996 vp

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin lakivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. M i k k o l a : Arvoisa puhemies! Kiinnittän oikeusaputoiminnan muutoksessa vain pienen yksityiskohtaan huomiota, kun tämä menee lakivaliokuntaan, mutta asialla on yleisempää merkitystä.

Luen hallituksen esityksen 21 §:n alkuosan: ”Yleisen oikeusavustajan päätöksen nojalla oi-

keusapua saaneelta saadaan periä 20 §:n nojalla suoritettavaksi määrätty korvaus ja kunnan varoista oikeusapua saaneen puolesta maksetut kulut siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisistä ulosottotoimin annetussa laissa (367/61) säädetään. Ennen perimispäätöksen tekoa yleisen oikeusavustajan on varattava maksuvolliselle tilaisuus tulla kuulluksi.”

Tässä tarkoitetaan niitä tapauksia, kun henkilö menee hakemaan kunnan yleiseltä oikeusavustajalta oikeusapua ja oikeusavustaja toteaa, että henkilö on kylläkin vähävarainen ja sinänsä hänelle kuuluu antaa oikeusapua, mutta hänellä on maksukykyä suorittaa osa korvauksista ja palkkiosta, siis tehdystä työstä osakorvaus takaisin. Nyt tässä sanotaan, että oikeusavustaja tekee tämän päätöksen, siis harkinnanvaraisen päätöksen, kuinka paljon asianomainen henkilö joutuu maksamaan, tavallaan asianajopalkkion ja sitten kulut. Pykälässä sanotaan, että päätös saadaan panna täytäntöön samassa järjestyksessä kuin verojen ja maksujen periminen. Siis ei tarvitse mennä tuomioistuimeen.

Mielestäni tässä asiassa tehty perustelu on virheellinen. Pykälän perusteluissa sanotaan: ”Lain mukaiset korvaukset saa periä verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/61) säädetyssä järjestyksessä.” Ei tämä pidä ollenkaan paikkaansa. On paljon laissa olevia korvauksia, joita ei saa periä. Nimenomaan tässä ei ole laissa määrätty suuruutta eikä muuta, vaan se on tämän yhden virkamiehen eli oikeusavustajan päätös, kuinka paljon päätetään periä. Se on lakiin perustuva sinänsä, niin kuin meillä kaikki muutkin oikeastaan, mutta minä en tunne yhtään ainutta tällaista tapausta, että yhdelle virkamiehelle olisi annettu oikeus periä ilman tuomioistuimen päätöstä suoraan veroja ja maksuja. Tällaisissa asioissa on ollut aikaisemmin oikeusapulautakunta, monijäseninen lautakunta. Sekin on aikamoinen poikkeus.

Otan esimerkin kunnasta. Kunnanvaltuusto päättää esimerkiksi sähkötariffista. Joku kuluttaa sitä, mutta jättää sähkölaskunsa maksamatta. Ei sitä voida periä muuta kuin viemällä se tuomioistuimeen. Tuomioistuimella toteaa, että velka on olemassa, ja määrää maksettavaksi. Ei siis suoraan niin, että hetkinen, tähän perustuu valtuuston päätöksen, on tariffi ja taksa ja on kulutettu näin paljon ja pistetään maksamaan.

Ollaanko nyt menossa siihen, että yleisestikin virkamiehille annettaisiin oikeus, että kun he määräävät jonkin maksuperusteen, se pistetään

täytäntöön ilman tuomioistuimen päätöstä? Tämä on perusteluni, miksi kiinnitän tähän lakivaliokunnan huomiota, annetaanko yhden virkamiehen päätökselle tällainen merkitys. Tosin 21 §:n mukaan maksuvelvollisuuden suojakeinona on se, että ensin häntä tarvitsee kuulla, ja sitten hän voi vaatia oikaisua 4 §:ssä tarkoitettulta monijäseniseltä toimielimeltä, joka tässä tapauksessa on kunnanhallitus taikka muu useampijäseninen lautakunta. Sekään ei ole mikään oikeus-suojakeino, jos ei hän sitä ymmärrä käyttää. Hänelle tulee riitä jopa siitä, ovatko ne perusteet olleet oikeat, mitkä oikeusavustaja on määrännyt. Nyt se menee täytäntöön ilman tuomioistuimessa tehtyä tutkintaa. Mielestäni tässä on isosta oikeusperiaatteesta kysymys. Sen takia kiinnitän tähän huomiota.

Ed. K a r p i o : Arvoisa puhemies! Ed. Mikkolan kommentteihin on syytä varmasti ottaa valiokuntatyöskentelyssä enemmänkin kantaa.

Hallituksen esitys sinänsä yleisestä oikeusaputoiminnasta annetun lain muuttamisesta on varsin asianmukainen, kun siinä pyritään saattamaan laki nykypäivän tasolle.

Hyvää esityksessä, arvoisa puhemies, minusta on myöskin se, että tässä kuntien toimivaltaa pyritään lisäämään ja valtion tarpeetonta holhousa poistamaan. Yleinen suuntaus on myöskin se, että oikeusapulautakuntien tehtäviä siirretään suoraan oikeusavustajille. Oma kokemukseni on myöskin se, että niille ei ole tarpeeksi tehtäviä, että useamman kunnan yhteinen toimielin on varmasti hyvin toteuttamiskelpoinen.

Huonona puolena asiassa on se, että kansalaisten mielenkiinto kunnalliseen päätöksentekoon lautakuntien vähetessä edelleen tulee laskemaan. Tärkeätä tulevaisuudessa, arvoisa puhemies, on myöskin se, että kansalaisilla edelleen on valinnanvapaus joko yleisen oikeusavustajan, asianajajan tai muun pätevän lakimiehen suhteen.

En ota tässä kantaa siihen, onko syytä laajentaa oikeusavustajien tehtäväkenttää, niin kuin esityksen mukaan näyttää tapahtuvan, perinteiselle asianajajien reviirille. Varmasti asianajat tulevat hyvin tarkkaan tätä seuraamaan. Asia on syytä selvittää valiokunnassa vielä hyvinkin tarkkaan, onko hallituksen esitys tässä suhteessa oikea.

Ed. K u i s m a : Arvoisa puhemies! Mitä kaksi edellistä edustajaa, Mikkola ja Karpio,

puhuivat, voi yhtyä niihin samoihin ajatuksiin. Minusta se, mitä ed. Mikkola esitti, on syytä valiokunnassa tutkia, vaikka asialla ei ehkä käytännössä ole niin suurta merkitystä, mutta periaatteessa.

Minusta hallituksen esitys on melko hyvä siihen nähden, että ennakkoonhan oli tietoa, että suunniteltiin isompiakin muutoksia. Minusta tällaista lakisääteistä oikeusapupalvelua edelleen tarvitaan. Tärkeätä erityisesti on, että kansalaisilla tuloista riippumatta on mahdollisuus saada pätevää apua oikeudenkäynnissä. Esimerkiksi uusi siviiliprosessilaki on yhä pienemmiksi tehnyt ne mahdollisuudet, että ihmiset itse hoitaisivat asioita oikeusistuimessa.

Ainakin olen törmännyt kansalaisten valituksissa, joita he kansanedustajillekin kirjoittavat, monta kertaa sellaisiin oikeuden menetyksiin, jotka johtuvat siitä, ettei riittävän ajoissa olla osattu tai ymmärretty hakea asiantuntevaa lakiapua. Sitten kun vuosien päästä herätään siihen, ei ole mitään tehtävissä. Sitten valitetaan ja kirjoitetaan oikeusasiamiehelle jne. eikä juuri mitään enää ole tehtävissä. Minusta myös yhtä arvokasta ja ilmeisesti yhteiskunnan kannalta yhtä edullista on se, että sen lisäksi, että on yleisiä oikeusavustajia, myös asianajat ja muut pätevät lakimiehet voivat edelleen antaa apua.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään lakivaliokuntaan.

8) Hallituksen esitys varainsiirtoihin kohdistuvan leimaverotuksen uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Lähetekeskustelu

Hallituksen esitys 121/1996 vp

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. K a r p i o : Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys omaisuuden siirtoihin kohdistuvan leimaverolain muuttamisesta on varsin asianmukainen. Kun aikaisemmassa elämässäni olen kiinteästi ollut yhteydessä erilaisiin kiinteistökauppoihin, niin muutama kommentti tästä asiasta lienee paikallaan.

Nykyinen leimaverolakihan on jo vuodelta 43

ja on aiheuttanut paljon tulkintoja siitä, kuinka paljon kiinteistöjen siirrosta on maksettava leimaveroa, mikä lähinnä on sitten alioikeuksissa jäänyt notaareiden tehtäväksi ja tulkinaksi ja heidän vakuutustensa varaan.

Kaikkiaanhan veropohja nyt laajenee, mikä on mielestäni aivan perusteltua. On ollut vaikeata ymmärtää, miksi esimerkiksi vuokramaalla olevien kiinteistöjen leimaverovapaus on saattanut riippua siitä, onko kyseessä ns. vanhoissa eli siis ennen vuotta 1977 perustetuissa kaupungeissa vai uusissa kaupungeissa oleva kiinteistö. Käytännön erilaisuutta veroa määrättäessä on vaikea perustella. Viittaan esimerkiksi Pieksämäen kaupungissa paljonkin julkisuutta aiheuttaneisiin oikeuden tulkintoihin.

Kun aikanaan toimin julkisena notaarina, minua suorastaan turhauttivat kaupanvahvistajana tapaukset, missä maapohja ja talo luovutettiin erikseen ja näin kerättiin leimaveroa suuriakin summia. Tulevaisuudessa tämä ei enää ole mahdollista, mikä on aivan oikein. Hyvää esityksessä on myös se, että leimaveroa ei enää määrätä asteittain kauppahinnan mukaan, vaan se on sama. Tämän esityksen mukaan se olisi 4 prosenttia.

Siirtoleimaveron eli asunto-osakkeista maksettavan leimaveron vastuukysymykseen tulee laissa muutos, mitä meidän on vielä syytä valiokunnassa pohtia hyvinkin tarkkaan. Hyvää on se, ettei myyjä enää ole vastuussa tulevaisuudessa asunnon ostajan laiminlyönneistä. Onkohan asiaa kuitenkaan pohdittu riittävästi, kun nyt ammattimainen kiinteistönvälittäjä joutuu perimään leimaveron jo kaupan yhteydessä eli vastaamaan siitä valtiolle. Tämähän voi aiheuttaa sen, että pahimmillaan ammattimaisen kiinteistönvälittäjän käyttö saattaa vähentyä ja erilaisten rekisteröimättömien villien yrittäjien määrä kasvaa. Mielipiteeni on, että kuluttajan eli asunnon ostajan oikeusturva on parempi, jos häntä useimmiten elämänsä suurimmassa kauppasa palvellee koulutettu ja valvottu kiinteistönvälittäjä.

Edelleen on harkittava, onko asianmukaista, että esimerkiksi vanhempien ja lasten välisissä kiinteistökaupoissa esityksen mukaan leimaveron alennus ei enää tule kyseeseen, koska se esityksen mukaan olisi aina mainittu 4 prosenttia. Toisaalta ensiasunnon ostajan leimaverovapaus on voimassa jo hyvin laajasti, ja useimmissa tapauksissahan tällaisissa luovutuksissa tulee jo verottomuus kyseeseen. Valiokuntakäsittelyssä tähänkin asiaan on varmasti vielä syytä palata.

Ed. Ala-Nissilä: Arvoisa puhemies! Tässä on kysymys kokonaisuudistuksesta, jonka osalta kiinnitän vain yhteen seikkaan huomiota. Periaatteessa on kiinteistöjen ja rakennusten leimaveron osalta kyse veronhuojennuksesta, mutta eräiltä osin kuitenkin tässä vero kiristyy.

Tämä koskee nimenomaan lähisukulaisten välisiä luovutuksia, joissa luovutaan sovellettavasta 50 prosentin alennetusta verosta. Näin olen kun vero on ennen ollut 3 prosenttia, niin se on nyt tämän uudistuksen jälkeen 4 prosenttia lähisukulaisten osalta. Viittaan siihen, että nykyinen hallitus jo perintö- ja lahjaverotuksen osalta nimenomaan kiristi lähisukulaisten perintöverotusta ja lievensi sitä ei-sukulaisten ja suurten perintöjen osalta. Tässä näkyy tämä sama linja, että lähisukulaisten välisten luovutusten verotusta hallitus taas kiristää. En tiedä millaista politiikkaa tämä on. Kokoomukselta tuo kotiasia ainakin tuntuu unohtuvan vähän joka lain yhteydessä nykyään.

Ed. Karpio (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastauspuheenvuorona totean sen, minkä äsken varsinaisessa puheenvuorossanikin totesin, että useimmat tapaukset, varmasti yli 90 prosenttia tapauksista on sellaisia, että lähisukulaisten, vanhempien ja lasten välisissä luovutuksissa ei mene veroa lainkaan eli se on hyvin harvinaisen tapaus. Mutta sinänsä tähän asiaan on syytä vielä valiokuntatyöskentelyssä puuttua, onko tämä asianmukaista vai ei.

Ed. Mähönen: Arvoisa puhemies! Ed. Karpio aivan oikein kiinnitti eräässä kohdassa huomiota tärkeään kysymykseen koskien nimenomaan kiinteistöjen ja yhteiskunnan omistamien kiinteistöjen tonttikauppojen ja tämän suuntaisten leimaveroepäkohtiin, mikä tässä on tähän saakka ollut. Hyvin paljon ihmiset ovat ottaneet yhteyttä ja kysyneet, mitä pahaa ns. vanhojen, ennen vuotta 77 perustettujen kaupunkien ihmiset ovat tehneet, että heille tällainen ylimääräinen vero verrattuna moniin muihin kuntamuotoihin ja ns. nuoriin kaupunkeihin on olemassa. Se on koettu erittäin ikäväksi, epätasa-arvoa korostavaksi olotilaksi, ja toivoa sopii, että kun asia menee jatkokäsittelyyn, tähän asiaan kiinnitetäisiin vakavaa huomiota.

Ed. Väistö: Arvoisa puhemies! Ed. Karpio viittasi siihen, että sukulaisten kesken ei leimaverovaikutuksia olisi lainkaan, mutta hallituksen esityksen perusteluissa jo todetaan taloudellisten

vaikutusten osalta, että sukulaisuusalennus, jonka poistumiseen ed. Ala-Nissilä viittasi, merkitsisi tuoton lisäystä noin 30 miljoonaa markkaa. Eli kyllä tämä käytännössä merkitsee verotuksen kiristymistä juuri sukulaisten kesken. Siitä syystä olisi varmasti erittäin tärkeää, että eduskuntakäsittelyn aikana tämä asia otettaisiin tarkasti pohdittavaksi, onko tässäkin asiassa tarpeen kiristää lähisukulaisten välistä verotusta.

Ed. Ala-Nissilä: Arvoisa puhemies! Todellakin ed. Karpiolle on syytä todeta se, mikä ed. Väistö totesi, että tämä ei kuitenkaan ole marginaalinen kysymys, vaan on arvioitu verotuottoakin kertyvän kymmeniä miljoonia tältä osin. Se oli perintö- ja lahjaverotuksen osalta todellinen ongelma, kun lähisukulaisten verotus kiristyi ja muilta osin perintö- ja lahjaverotus selvästi lieveni. Tässä nyt mennään taas samaan suuntaan, että nimenomaan lähisukulaisten eräiden luovutusten osalta verotus kiristyy.

Toivon todella, että valiokunnassa katsotaan asia lävitse, että tässä noudatettaisiin oikeutta ja kohtuutta.

Ed. Karpio: Arvoisa puhemies! Kaiken kaikkiaan, eihän tässä verotus kiristyi tämän lain suhteen, niin kuin mietinnössäkkin todetaan. Kuten olen jo useaan otteeseen painottanut, asia kyllä valiokuntakäsittelyssä varmaan lähisukulaisten väliseltä osalta tullaan vielä pohtimaan hyvinkin perusteellisesti.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

9) Hallituksen esitys valtioneuvoston lainanottovaltuuksista vuonna 1997

Hallituksen esitys 122/1996 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

10) Hallituksen esitys laiksi Suomen kreikkalais-katolisen kirkkokunnan seurakunnille suoritettavasta verohyvityksestä annetun lain kumoamisesta

Hallituksen esitys 123/1996 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti hallintovaliokuntaan.

11) Hallituksen esitys laiksi kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys 124/1996 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti sivistysvaliokuntaan.

12) Hallituksen esitys laiksi taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys 125/1996 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti sivistysvaliokuntaan.

13) Hallituksen esitys laiksi eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys 126/1996 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti sivistysvaliokuntaan.

14) Hallituksen esitys laiksi kirjastolain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys 127/1996 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti sivistysvaliokuntaan.

15) Hallituksen esitys laeiksi peruskoululain, lukiolain, aikuislukiolain 21 ja 24 §:n, ammatillisista oppilaitoksista annetun lain 24 §:n sekä ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys 128/1996 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti sivistysvaliokuntaan.

16) Hallituksen esitys laiksi työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys 129/1996 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti työasiainvaliokuntaan.

17) Lakialoite laiksi tuloverolain muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite 42/1996 vp (Aapo Saari /kesk ym.)

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu jatkuu:

Ed. Myllyniemi: Arvoisa puhemies! Aloite on vallan hyvä. Ihmiset, jotka ovat teettäneet muutaman kymmenentuhannen markan remontin tähän mennessä, mahdollisesti vielä sitä jatkaisivat, jos tämä aloite hyväksyttäisiin.

Ensiksi aloitteella olisi tervehdyttävä vaikutus ns. harmaaseen talouteen. Kun verovähennys tulisi näin tehtäväksi, tulisivat kaikki palkkakulut verotuksen piiriin. Tämä parantaisi niiden rehellisten yritysten ja yksityisten asemaa, jotka maksavat kaikki kulunsa ja veronsa. Tällä on koko yhteiskunnan moraalialia ryhdistävä vaikutus. Nykyään on suorastaan vaikea saada remonttityötä tehdyksi siten, että kaikki palkat maksettaisiin verokorttien kautta. Verovähennys tulisi järjestää siten, että se olisi kirjanpidollisesti hyvin yksinkertaista, ja samalla yksinkertaistaa palkanmaksua näissä työsuhteissa.

Ed. Kekkonen: Rouva puhemies! Väite, että nykyisen työttömyyden aikana olisi vaikeata saada työntekijöitä ja työvoimaa, on suoraan sanoen vähän kohtuuton. En ollenkaan kiistä, etteikö olisi olemassa yksittäisiä tapauksia, joissa näinkin asianlaita olisi, mutta minusta, jos nyt vähän niin kuin piru raamattua lukisi, kuuntelisi edellistä puheenvuoroa, niin tuota väitettä voitaisiin pitää jopa jossain määrin loukkaavana. Minusta näin ei todellakaan ole.

Ed. Myllyniemi (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En missään tapauksessa sitä loukkaavassa mielessä sanonut, mutta olin juuri itse 35 000 markan remontin teettänyt, ja oli todellakin hankalaa saada, en sano, minkä alan, ammattimiehiä, vaan verot olisi pitänyt pimittää. Ei se ole ollenkaan minun ainut kokemus, vaan sitä kuulee jatkuvalla syötöllä, eikä asia voi näin olla. Tämä lakialoite parantaisi tätä asiaa. Se olisi kaikkien meidän etu, myös työntekijöiden etu.

Ed. Ala-Nissilä: Arvoisa puhemies! Minäkin palaan vielä tähän aloitteeseen lyhyesti. Meillä on menty verotuksen neutraliteettiajatus aivan liian pitkälle, kun verotuksella voidaan vaikuttaa ihmisten ja myös kotitalouksien käyttäytymiseen. Tässä keskustan lakialoitteessa lähdetään siitä, että voitaisiin verosta vähentää kotityötä verovaikutuksiltaan noin 100 markkaa päivältä ja enimmillään tämä voisi nousta 25 000 markkaan saakka, pieni omavastuu huomioden. Tällä voitaneen saada 20 000—30 000 uutta työpaikkaa. Itse asiassa tämä on harvoja ja milteipä ainoa keino nopeasti saada uusia työpaikkoja. Tällä hetkellä kotityötä tehdään Suomessa, jos kaikki lasketaan, lähemmäs 200 miljardin markan verran. Tässä tämä työ on toki rajattu määrättyihin tarkoituksiin.

Ihmettelen todella, että kotityön verovähennysoikeutta ei sisälly hallituksen esityksiin. Nyt se pitäisi toteuttaa tämän lakialoitteen pohjalta, jos ja kun työllisyys aiotaan hoitaa. Siinä mielessä tämä on erittäin tärkeä lakialoite kotitalouksien, harmaan talouden ja, totta kai, työllisyyden hoidon kannalta.

Ed. Karjula: Arvoisa rouva puhemies! Lakialoite laiksi tuloverolain muuttamisesta pitää sisällään hyvin merkittävän periaatteellisen lähtökohdan. Lähtökohtana on se, että kotona tehtävä työ tulisi verotuksessa vähennyskelpoiseksi, kotona teetetävän työn kustannukset.

Haluan kuitenkin tarttua hyvin merkittävään ideologiseen lähtökohtaan, jota joutuu kyselemään nimenomaan sen vuoksi, miksi kotityölle ei anneta sille kuuluvaa arvoa. Jos ajattelemme lainsäädäntötyön etenemistä nimenomaan verotuksen alueella, on tultu tilanteeseen, että Suomessa on vakiintunut kahden tulonsaajan perhemalli, joka on johtanut tilanteeseen, että voidaan syylläkin kysyä, kuka tekee työt kotona. Jos molemmat perheenjäsenet, sekä isä että äiti, käyvät työssä kodin ulkopuolella, korkean tuloverotuksen seurauksena ollaan tilanteessa, että kuitenkin perheen käytettävissä olevat tulot rajautuvat niin pieniksi, että todellakaan palkkatyötä ei voida käyttää kotiaivan saamiseksi.

Minusta tähän liittyy myös toisaalta se näkökulma, näemmekö riittävän arvon kodilla ja perheellä. Kuitenkin edelleen meidän on hyväksyttävä se tosiasia, että maailman arvokkain työ tehdään kodeissa. Mikä onkaan sen yhteiskunnallisen kustannuksen ja hinnan arvo, jos me laiminlyömme tämän peruslähtökohdan.

Sillä, millä tavalla me todella luomme edellytykset sille, että palkkatyö on mahdollista myös niissä perheissä, joissa kummallakaan aviopuolisolla ei ole mahdollisuutta jäädä kotiin, on hyvin keskeinen merkitys myös perheen sisäisen harmonian kannalta: Mitä todella merkitsee se, että kotona huolehditaan asioista, koti on paikka, johon on hyvä palata työn jälkeen. Siellä on tietty perusvalmius. Voimavarat on mahdollisuus suunnata toisaalta niihin työtehtäviin, missä vanhemmat ovat, ja myös niin, että voimavaroja on riittävästi käytettävissä kodin yhteisiin asioihin.

Otan myös näkökulman, joka liittyy ihan puhtaasti perheiden kustannuksiin. Aika vähän tarkastellaan sitä, mitä toisaalta merkitsee säästönä se, että kotona on ihminen, joka tekee ja huolehtii kodin asioista. Viime viikolla eräs henkilö soitti tähän asiaan liittyen ja otti esille nimenomaan viime kesän kokemukset, millä tavalla he säästivät ihan perheen ruokamenoissa sitä kautta, että heillä oli käytettävissä henkilö, joka laittoi ruoan, ja näin tällainen tarkoituksenmukainen toiminta oli alentamassa perheen ruokamenoja.

Kaiken kaikkiaan nostaisin esiin sen näkökulman, että lähtökohtana tämän tyyppisen lakiesityksen myönteiselle käsittelylle on todella se, että me nostamme nykyistä korkeammalle kodin arvon ja lähtökohdan.

Minua erityisesti hämmästytti viime viikon kyselytunnilla pääministerin kannanotto, kun siivuttiin kotityötä, että onko kysymys siitä, että naiset ajetaan kotiin. Minusta siihen liittyi henkinen varaus, josta oli selvästi luettavissa se, että jos naisia on kodin piirissä työssä, he olisivat todella jossakin vähempiarvoisessa toiminnassa. Minusta tämä on erittäin valitettava lähtökohta, ja siksi kysynkin, ovatko koti ja perheet hallituksen suojeluksessa.

Sen lisäksi haluaan ihan työllisyyteen liittyvänä näkökohtana ottaa esille sen, että vaikka me hyvin tiedostamme, että tulevaisuudessa työpaikat ovat yhä selvemmin osaamisintensiivisissä, jopa korkean teknologian työtehtävissä, jos aiomme todella tämän suurtyöttömyyden ongelman ratkaista, meidän on hyväksyttävä se yleismaailmallinen kehityslinja, että pääosa työstä tulee jatkossakin olemaan matalan teknologian työtehtävissä. Tulevaisuudessakin, jos me aiomme ihmiset työllistää, suurin osa suomalaisista tekee sinällään pieniä askareita, palvelutehtäviä. Nyt on enemmänkin kysymys siitä, teemmekö mahdolliseksi sen, että ihmiset voivat sijoittua tämän tyyppisiin työtehtäviin. Tässä mielessä toivon,

että lakialoite tulee saamaan myönteisen vastauksen ja tätä kautta avataan yhdessä hallituksen ja opposition toimesta uutta merkittävää väylää ihmisten työllistymiselle.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Huomiotani kiinnitti ed. Kekkonen kärjekäs suhtautuminen väitteeseen, että työvoimaa tänä päivänä tilapäistehtäviin on vaikeasti saatavissa. Kyllä se, ed. Kekkonen, niin on, tiedän myös kokeemuksesta, että siinä on suuria vaikeuksia. Mutta syyt eivät liene niissä asioissa, mitä tällä lakiehdotuksella pyritään korjaamaan, vaan eräs seikka on se, että ihmiset ovat pitkänä työttömyyden kautena etääntyneet työelämästä. Se on tällä tavalla se asia, ed. Kekkonen.

Toinen on edelleen korjaamaton ongelma työttömyyskorvauksen määrätymistä ja maksamista koskevassa lainsäädännössä ja nimenomaan käytännössä työvoimatoimistoissa. Työttömät henkilöt, joita välttämättä tarvittaisiin pienimuotoisiin työtehtäviin viikko, kaksi, kolme, muutamia päiviäkin, eivät halua tulla, koska he pelkäävät ja aivan syystä sitä, että heille tulee ongelmia työttömyyskorvauksen jaksotuksessa. Hiljattain eräs henkilö oli minuun yhteydessä ja totesi, että myös markkamääräisesti häviää, kun menee töihin. Eli olisi ollut parempi, toistasataa markkaa kolmen päivän ajalta olisi saanut enemmän, kun olisi ollut työttömyyskortistossa eikä olisi lainkaan mennyt työtehtäviin.

Minä ihmettelen sitä, että siellä vasemmalla ei tunnusteta tosiasioita tässä yhteiskunnassa, jotka ovat sellaisenaan aivan luonnollisen kehityksen syitä ja osin lainsäädännöllisiä syitä, ja pyritäisi niitä korjaamaan.

Ed. K e k k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Heti perään ed. Aittoniemelle sen verran, että se on ihan totta, siinä olen samaa mieltä, että pitkä työttömyys on varmasti erkaannuttanut ihmisiä työnteosta sillä tavalla, että rohkeus, uskallus ylittää kynnyksen mennä työhön takaisin on varmasti noussut ihan jo sen takia, että työtehtävät ovat muuttuneet, oma ammattitaito on ruostunut, tekniikka on edistynyt jne. Mutta tämä muu, ed. Aittoniemi, pieni vetoaminen sanoisinko ihmisen pahuuteen tässä yhteydessä tuntuu minusta hiukan pahalta. Olen edelleenkin sitä mieltä, että se on loukkaavaa työttömiä ihmisiä kohtaan.

Arvoisa puhemies! Ed. Karjula puhui hyvin kauniisti perheestä, kotityöstä, ja on hyvin help-

po olla hänen kanssaan siitä samaa mieltä. Minä olen aikaisemminkin ihastellut ed. Karjulan rakentavan kaunistu suhtautumista tämän tyyppiin asioihin. Mutta kun hän viittasi ideologisiin kysymyksiin, ideologisiin asioihin tässä yhteydessä, siinä minusta ed. Karjulan logiikka hiukan pettää. Minä nimittäin olen sitä mieltä, että se ajattelutapa, jota ed. Karjula edusti, oli sitä, että kodin ja perheen sisällä tapahtuva arvokas työ oltaisiinkin määrittelemässä nyt ikään kuin rahalla.

Arvoisa rouva puhemies! Minusta koti ja perhe ovat niin arvokkaita asioita, että niitä ei voi eikä saa määritellä rahan kautta koskaan.

Ed. Puhjo: Arvoisa puhemies! On hyvä asia, että etsitään erilaisia tapoja järjestää töitä. Aloitteessa arvioidaan, että töitä tulisi ehkä 20 000—30 000 henkilölle. Olisin vain huomautanut hieman vastaavanlaisesta. Lakia kehiteltiin ja saatiin aikaiseksikin 15 vuotta sitten kotiapulaisen töiden osalta, ja silloiset kokemukset antavat aiheen kysyä, onko työllistävissä arvioissa pilkkuvirhe, kun silloin aikoinaan Helsingistä löytyi 30 perhettä ja Espoosta ja Vantaalta kummastakin 10 perhettä, jotka silloista kotiapulaisvähennystä pystyivät täysimääräisesti käyttämään hyväksi, ja tämäkin koski vain lähinnä sellaisia perheitä, joilla silloin oli tosi kovat tulot eli yli 200 000 markkaa.

Ed. Kantalainen: Arvoisa puhemies! Sikäli kuin lakialoitteella on tarkoitus vaikuttaa siihen, että saisimme valkaistua harmaata työtä, tietysti tämä on hyvin mielenkiintoinen ja ihan kannatettavakin ajatus siinä mielessä, että bkt:sta neljä prosenttia arvioiden mukaan kuuluu harmaan työn puitteissa ja työtunneista VVM:n arvion mukaan neljä prosenttia, joka merkitsisi noin 100 000 henkilön vuotuista työpanosta, eli puhe on todella isosta ongelmasta. Oikeastaan tällainen verovähenteisyys saattaisi olla yksi selkeä asia, jolla voitaisiin saada valkaistua myös harmaata työtä. Tässä mielessä mielestäni meillä pitäisi olla rohkeutta katsoa ja poimia myös marjat maasta, koska kyllähän meillä tekemätöntä työtä on ja ne asiat täytyisi saada siinä mielessä hoitoon, joten olisi kannattavaa myös näitä asioita lähteä vakavasti työstämään. Tässä mielessä toivonkin sitä, että tämä aloite, joka varmasti on tehty hyvässä hengessä, ei joutuisi tyrmätyksi pelkästään joistakin erityisistä ideologisista syistä, mihin ed. Karjula viittasi.

Ed. Väistö: Rouva puhemies! Minusta nyt keskustellaan hyvin tärkeästä asiasta monessakin mielessä. Yksi on tietysti se, millä tavoin saamme työttöminä oleville ihmisille mielekästä tekemistä, miten saamme, niin kuin ed. Kantalainen totesi, marjatkin poimittua maasta työllisyysmielessä.

Toinen näkökulma, johon ed. Karjula todella hyvin puheenvuorossaan viittasi, on se, että saisimme lisää arvostusta kodille ja perheelle. Erityisesti tämä näkökulma korostuu nyt yhteiskunnan vaikean murroksen aikana. Me kaikki tiedämme, että on hyvin paljon rauhattomuutta, on paljon myös sellaista sairastavuutta sekä lasten piirissä että ylirasittuneiden palkkatyössä tai yrittäjinä toimivien vanhempien piirissä, jota varmasti voitaisiin lievittää sillä, että saataisiin jaettua sitä työtaakkaa, joka näillä ihmisillä on. Sen lisäksi, että he käyvät työssä kodin ulkopuolella usein, he kantavat vastuun kodin piirissä tehtävästä tärkeästä, yhteiskunnan kannalta tärkeimmästä työstä. Tässä mielessä minusta pitäisi nyt maltillisesti kaikkien pysähtyä miettimään, mitä voimme yhdessä tehdä tämän asian eteen. On valitettavaa, jos ihmisarvo määräytyy vain palkkatyön perusteella. Nyt pitäisi nostaa arvostusta sille, miten kodissa jaksetaan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

18) Lakialoite vuoden 1997 veroasteikkolaiksi

Lähetekeskustelu

Lakialoite 43/1996 vp (Esko-Juhani Tennilä /va-r ym.)

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Puhjo: Arvoisa puhemies! Ehdotan asiaa pöydälle ensi perjantain täysistuntoon.

Puhemies: Koska asiaa ei ole yksimielisesti päätetty lähettää valiokuntaan, on asia jäävä pöydälle. Kehotan seuraavia puhujia ilmaisemaan käsityksensä pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Puhjo ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi perjantain täysistuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. Puhjon ehdotus hyväksytään ja asia pannaan pöydälle ensi perjantain täysistuntoon.

19) Lakialoite laiksi tuloverolain 143 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Lakialoite 44/1996 vp (Mikko Kuoppa /va-r ym.)

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. P u h j o : Arvoisa puhemies! Ehdotan asiaa pöydälle ensi perjantain täysistuntoon.

P u h e m i e s : Koska asiaa ei ole yksimielisesti päätetty lähettää valiokuntaan, on asia jäävä pöydälle. Kehotan seuraavia puhujia ilmaisemaan käsityksensä pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Puhjo ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi perjantain täysistuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. Puhjon ehdotus hyväksytään ja asia pannaan pöydälle ensi perjantain täysistuntoon.

20) Lakialoite laiksi sairausvakuutusmaksusta vuonna 1997

Lähetekeskustelu
Lakialoite 46/1996 vp (Veijo Puhjo /va-r ym.)

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin sosiaali- ja terveystalokuntaan.

Keskustelu:

Ed. P u h j o : Arvoisa puhemies! Ehdotan asiaa pöydälle ensi perjantain täysistuntoon.

P u h e m i e s : Koska asiaa ei ole yksimielisesti päätetty lähettää valiokuntaan, on asia jäävä pöydälle. Kehotan seuraavia puhujia ilmaisemaan käsityksensä pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Puhjo ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi perjantain täysistuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. Puhjon ehdotus hyväksytään ja asia pannaan pöydälle ensi perjantain täysistuntoon.

Ed. M. Koski merkitään läsnä olevaksi.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna keskiviikkona kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 15.39.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Jouni Vainio